

Nebojša Milenković: Da sam ja netko...

Odlomak iz romana *Nebojše Milenkovića, "Savršen antitalenat za sreću" (Erotsko-psihološki triler) u izdanju Akademске knjige, Novi Sad, 2021.*

NEBOJŠA MILENKOVIĆ / 01. Novembar 2021

PODIJELI: f t

Foto: Manja Holodkov

Poslije smrti druga Tita, zimske Olimpijske igre 1984. godine, događaj je kog se većina Sarajlija sjeća s najvećim pijetatom i neskrivenom sjetom. Takvim ih se sjećao i čika Davor Zvizdić, čovjek za kog je u prvim mjesecima opsade čuo čitav grad. Odbivši da kao miš čuči po skrovištima, čika Zvizdić je mortus pijan bauljao gradom, neprestance izvikujući:

– Nabijem vas na kurac, stoko fašistička, ne puca se na Olimpijski grad!

Umjesto u Hidrogradnju, gdje je do rata radio, svakog jutra strminom Pehlivanuše, na kojoj je živio – nakon što bi u Bujrumu ili Lovcu s nogu drmnuo dvije-tri čašice otrova od žestine, spravljane na bazi spiritusa i medicinskog alkohola, koju su neznano zašto nazivali lozom – kraj Muzičke škole spuštao bi se do Katedrale. Mjesta na kom se strme mahale pitomo ulivaju u Grad, gdje orijentalna haotičnost i duh mahalske skučenosti ustupaju pred arhitektonskom ušminkanošću i raskošni austroougarskog sklada – kao što se, nakon obilnih kiša, i divlji, bujični potoci s okolnih brda strmoglavljaju ka kultivisanom i uredenom koritu Miljacke. Suočivši se licem u lice sa snajperistima s memli strane, koji na nišanu drže čitav Grad, nastavljao bi ulicom Vase Miškina. Na Tržnici bi se dopunio iskapivši flašu kisele, Sarajevske pive, produživši do Vječne vatre, gdje bi, salutirajući, ispjevao himnu Hej Sloveni. Zatim bi se, hodajući sredinom džade, Titovom kraj Velikog parka, Ali-pašine džamije i zgrade Predsjedništva, namjerio put Grbavice. Kratko bi predahnuo kod Doma zdravlja u Vrazovoj, raspitujući se za zdravije povrijeđeni koji su se, prilijepljeni tik uz fasadu, sjedeći po pločniku, u svako doba bespomoćno tiskali ne bi li dočekali red za medicinsku njegu. Ulicu bi prelazio kod Marijinog dvora gdje bi, ako je otvoren, svratio na pelin u istoimeni restoran, pa pokraj crkve Svetog Josipa izbjiao na Aleju snajpera. U mimohodu kraj izgorjelog Parlamenta, Holiday Inna, Zemaljskog muzeja i kasarne Maršal Tito nastavljao bi do Srednje ekonomske, od koje se spuštao dolje, ka mostu Bratstva i jedinstva. Stigavši do Miljacke, natrag bi se zaputio Vilsonovim, pa Gundulićevom kraj Električne centrale. Znao bi svratiti i do Boema u Valtera Perića, no bilans dana svodio bi u kafiću Davor na početku ulice Branka Radičevića ili u tek nešto udaljenijem restoranu Dva ribara, preko puta Pošte, kraj Čobanije. Sa svojim školskim drugom, Davorinom Popovićem, koji je kafić i držao, Zvizdić je tjerao šegu kako mu duguje tantijeme pošto je lokal nazvao upravo po njemu – dok je pak Pimppek, kako su Popovića zvali zbog male izrasline koju je imao pokraj lijevog uha, uzvraćao time što bi konobarima teatralno naređivao da Zvizdiću ne naplate ono što kod njih popije. U prvim nedjeljama opsade, dok ga je još bilo, volio je piti vinjak, a poslije bi pio ono što se našlo: viski, konjak, šljivovicu ili, ako ničeg od tog nema, uzeo bi Sarajevsku pivu... Inače, Popović je Zvizdića oslovljavao Generale, dok mu je ovaj uzvraćao sa Predsjedniče. Kada Predsjednika u lokalu nije bilo, Zvizdić bi kod Skenderije Ajfelovim mostom prešao Miljacku, pa obalom kraj Akademije nastavljao do Dva ribara, gdje su mu domaćini bili uvijek ljubazna Rasema i muž joj Mumin, čijeg je sina Nurisa upravo Zvizdić prozvao imenom Čak Nuris – što se dječaku veoma dopalo, te je i ovdje stekao status počasnog gosta. Zabrinut za prijatelja, Davorin je Zvizdića ubjeđivao kako bi za opštu dobrobit trebao prekinuti svoj performans:

– Da ti Pjevač kaže, dosta je, Zvizdiću. Dokaz si da si čovjek od čelika. Strah me da te neki metak ne prepozna, pa da glavu izgubiš uludo. Zvizdić bi pak spremno uzvraćao:

– Kad čovjek vjeruje u sopstveni Grad, nijedan metak ne može mu ništa.

Inače, čika Zvizdić bio je vjerovatno jedini čovjek koji se kroz Grad nije kretao trčeći – čak ni brisanim prostorom raskrsnice kod Ali-pašine džamije, svakako najopasnijeg punkta u Gradu, niti duž ulice Zmaja od Bosne, koja je, budući vječno na nišanu snajperista sa Vraca, Jevrejskog groblja, Zlatišta i Debelog brda, prozvana Alejom snajpera. Nije koristio blagodat zaštićnih betonskih ploča, niti se pak na kritičnim lokacijama skrivao iza platenih plahiti, razvučenih ne bi li prolaznike učinile privremeno nevidljivim, po zlu čuvenim strijelcima iz Metalke ili s nebodera u Lenjinovoj. Pijan i pometen, vođen svojim nevidljivim zaštitnicima, iako mu niko nije davao više od nekoliko dana, u crveno-bijelom dresu sa brojem devet i potpisom Darka Pančeva na leđima, čika Zvizdić je nedjeljama avetno špartao gradom, jednako uzvikujući:

– Gdje stoka može znati što je pravi Grad!? Ne možete vi Sarajevu ništa!

Na svoj, malkice uvrnut način, postajao je čovjek-simbol – kog su s bezbjedne distance, pratili kamermani i foto-reporteri stranih medija, vječito željni svježih sarajevskih leševa. Ljude, očito, ništa ne uzbuđuje kao tuda smrt – više čak i od tuđeg seksa. Postajući svjesni da čika Zvizdića metak nije htio, jedan po jedan, i oni bi s vremenom posustajali. Čak je i četnicima raspoređenim po okolnim brdima njegova provokacija bivala isuviše očiglednom da bi na nju olako nasjeli. Nažalost, ono što je važno za ovdašnje, nije vrijedilo i za vikend-četnike – kako smo zvali civile koji su petkom po podne iz ostalih dijelova Republike Srpske, ali i iz same Srbije, čamotinju života u kojima se ništa ne dešava prekidali dolaskom u provod koji se sastojao u besomućnom pucanju na grad.

– Imaju li i ti ljudi djecu, misle li šta će im odgovoriti kad ih budu pitala gdje su bili i kako su proveli prethodna tri dana?

– Sjete li se onog biblijskog “Ne ubij”!?

U opkoljenom Sarajevu, gdje su svi dani bili stravično isti, vikende smo raspoznavali upravo po vikend-četnicima – pošto se s njihovim dolaskom vatra osjetno intenzivirala. Tako je i čika Davor, svrativši na svoje posljednje piće u Dva ribara, stradao posve slučajno, od gelera doletjelog ko zna otkud, pošto granata s koje se otcijepio zacijelo nije bila namjenjena njemu. U nedjelju izjutra, prešav Čobaniju, na ulazu u Kulovićevo, svega dva-tri koraka od zaštitnog betonskog zida na kom je žutom farbom neko frontalno ispisao “Pink Floyd” – kraj poluugljenisanih kulisa što su nekad funkcionisale kao zgrada pošte i pozorišta, što odnedavno služi i kao privremjena bolnica – jedino što je osjetio bio je nagli trzaj tijela i dotad nepoznato probadanje u predjelu lijeve slabine. Bolu isprva nije pridavao značaj. Sve na njemu ostalo je prividno isto, sem što je vidno hramao na lijevu nogu, da bi, dvadesetak koraka kasnije, kao neko vještačko, strano tijelo, poput bespotrebnog tereta, počeo da je tegli za sobom. Kao da i nije u pitanju njegova noga, već neka neprirodno nakalemljena izraslina koja je, umjesto da ga nosi naprijed, snažno tijelo nekadašnjeg Titovog gardiste sve beznađežnije zabacivala unatrag. Osjećao je kako mu se lijeva cipela sve potpunije natapa nekakvom gustom, ljepljivom smjesom – kao kad je čitavim stopalom ugazio u masno, gnječavo blato, pećajući sapaču i klena ispod Kozak, njegovo kršno tijelo zauvijek je posustalo pred neminovnošću kojoj nije uspio pobjeći. Inače, nadimak Zvizdić čika Davor je dobio bivajući među prvim Sarajlijama koji su, umjesto opredjeljivanja u vječitom ratu između Sarajeva i Želje, u inat odabrali da navijaju za Crvenu zvezdu – koju je, služeći vojni rok na beogradskom Topčideru, zavrlio do groba. Sa svojim nadimkom toliko se srodio da njegovog pravog imena i prezimena niko nije mogao čak ni da se sjeti. Iako Zvezdin stadion vlastitim očima nikad nije vidio – pošto je prava istina da je vojni rok služio u kasarni Kalnički partizani u Varaždinu – dosljedno prkoseći palanačkoj uskrudosti, one najstrašćenije znao bi da začikava:

– Marakana vam je naš jedini svjetski stadion, a ne ovi vaši pačvorci.

– Teren na Marakani toliko je velik da na njegovu travu može da stane čitavo Koševo, sa sve tribinama.

Nabone čika Zvezdić osvojila titulu svjetskog prvaka, kad god bi se priglasio na seljake – i još bi preostalo mjesta i za stajanje. Nimalo neočekivana, vijest o njegovoj smrti Gradom je prostrujala poput iznenadne oluje te se, nakon samo desetak minuta, oko još toplog Zvizdićevoog tijela sakupila masa svijeta. Tu vrstu uzvišene tuge Sarajevo neće opet doživjeti – kao da nismo ispraćali samo njega, već i jednu čitavu epohu. Zatekao se tu i njegov Predsjednik, koji je, jedva suzdržavajući suze, zapjevao onu Zvizdićevo:

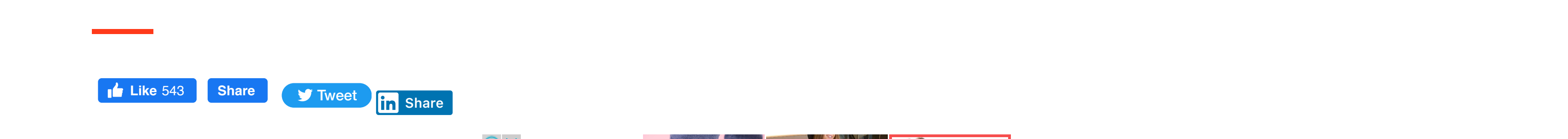
Da sam ja netko
pozvao bih sve dječake,
dao bih im igračke i
pustio ih da se cijeli dan igraju i sure.

Radili bi divne stvari,
prekratki bi bili dani,
voljeli bi svoje škole daci
da sam ja netko

Svim majkama bih izbrisao bore,
učinio da očevi ih vole
davu ljubav da im vrate
i da mirno žive svoje sate
da sam ja netko.

Ne bi, ne bi ljudi život proklinjali,
sve bi ruže ženi poklanjali
kako bi se živjelo i kako bi se seljelo,
i kako bi dobro bilo,
da sam ja netko... (1)

(1) Indexi, Da sam ja netko (tekst: Maja Perfiljeva, kompozicija: Hrvoje Hegedušić), Jugoton, Zagreb, 1970.

Form fields for Name and Email, and a text area for comments.

PREOSTALO 500 KARAKTERA

KOMENTARIŠI

NAPOМЕНА: Svi komentari se prethodno moraju odobriti od strane administratora prije nego što budu vidljivi na portalu. BUKA se ogradauje od stavova i mišljenja iznesenih u komentarima postavljenih na našim stranicama. Svi stavovi i mišljenja komentatora odražavaju stavove i mišljenja isključivo onih koji ih postavljaju. Redakcija BUKE je u slučaju komentara koji izazivaju rasnu, nacionalnu ili vjersku mržnju, te počuju na nasilje dužna obavijestiti nadležne organe o takvom pristigloj komentaru.

Komentari (0)

Buka preporuka

ANKETA / OZBILJNO UPOZORENJE VLASTIMA: 47 odsto mladih želi da ode iz Bosne i Hercegovine!

Buka Desk | Maja Isović Dobrijević

SIRMAŠTVO / Javna kuhinja za djecu ne može primiti više korisnika: 81 na čekanju jer nemaju više hrane

Društvo | T.Čalić

ŽIVOT / Ispovijest majke prijevremeno rođene bebe: Svaki dan je bio borba, prvih sedamdeset dana bilo je pitanj...

Društvo | Maja Isović Dobrijević

Desk / OBLAST INDIKRETNIH POREZA U BIH: Dodik planira staviti van snage sedam zakona na teritoriji Republike...

Ekonomija | Elvir Padalović

BRZO KRATKO TAČNO

Tema

ŽIVOT / Naučno dokazano: Bake su više vezane za unuke nego za svoju djecu

Tema | M.P.

FOTO / Kafkijanski prizor! Da li možda znate šta se nalazi na ovoj fotografiji?

Tema | BUKA Portal

TRČANJE / Džulija je u 105. godini istrčala trku i oborila rekord (VIDEO)

Tema | BUKA Portal

ŽIVOT / Živi sama, u izolovanom gradu i putuje 544 km da kupi hranu

Tema | BUKA Portal

Najnovije

ANKETA / OZBILJNO UPOZORENJE VLASTIMA: 47 odsto mladih želi da ode iz Bosne i Hercegovine!

Buka Desk | Maja Isović Dobrijević

SVIJET / Češka uvodi covid-potrde, neće priznavati negativne testove

Vijesti | BUKA Portal

PROTESTI / Rudari u FBIH najavljuju proteste: Niko više neće džaba raditi

Buka Desk | BUKA Portal

BANJALUKA / Banjaluka po prvi put dobija Visoki savjet: Saznajte o čemu je riječ

Buka Desk | BUKA Portal